

Radonín je asi obnovenou vsí

RADONÍN od cyklostezky krátce před bouřkou.

Z historických podkladů vyplývá, že Radonín je zřejmě starou vsí, později obnovenou. S jeho názvem se poprvé setkáváme v roce 1353. Tehdy byl již pustý a je uváděn jako les Radonyn...

Pojďme tedy nahlédnout do minulosti. Ve článku vycházíme z podkladů Zory Prokešové ze žďárského Státního okresního archivu, dále pak z Vlastivědy Moravské od J. Svobody a Výboru z archivu Františka Mokrého.

...Když 6. prosince 1353 upisovali dědicové Jana z Lomnice a na Meziříčí klášteru své vsi Bateyn, Paweyn a Cesemin, přidali i „les Radonyn vzhadu za městečkem Žďarem se nacházející“ na případné opravy těchto vsí...

Další zprávy o Radonínu chybí až do roku 1481, kdy žaloval opat Linhart Jana z Lomnice u zemského soudu, že si přivlastnil klášterní vsi Kotlasy, Sazomín, Vetlu, Pokojov, Vatín a Radonín. Žaloba se opakovala v roce 1490 a zde je Radonín uváděn opět jako les. Definitivním rozsudkem v roce 1493 patřily jmenované vsi a les Radonín ke klášteru a páni z Lomnice tu měli jen právo soudní.

Poslední zpráva ze staršího období je z roku 1617 v souvislosti s vkladem žďárského panství kardinála Ditrichštejnovi do Moravských zemských desek. Jako pusté jsou jmenovány vsi Babín, Radonín, Mělkovice a Vetla.

Další vývoj radonínského území probíhal v souvislosti s městským dvorem Hamrmýl na katastru tehdejšího města Žďáru. Později se území opět ujal klášter, pozemky daroval obci a ponechal si pouze budovy.

Sousední radonínské pozemky byly připojeny k Hamrmýlu a počátkem 18. století vznikl panský dvůr pod názvem Hamrmýl. Po zániku kláštera byl dvorec v roce 1788 rozdělen a vytvořeno 12 familií.

Když se Radonín změnil na Radonín

Roku 1796 byla pro tuto nově vzniklou sídelní jednotku Hamrmýl založena i samostatná pozemková kniha s vlastním očíslováním domů. Prvními familianty byli: Lukáš Štursa, Jakub Sobotka, Václav Mokrá, Jakub Staněk, František Rejdek, Antonín Vencálek, Jarolím Schwomma, Jan Vencálek, Václav Stejskal, Ondřej Zmeškal, Cyril Vojtíšek a Josef Svoboda.

Nová obec byla brzy přezvána na Radonín a stala se součástí města. Vlastní číslování domků zůstalo.

Pak přišel 17. listopad 1924 a výnos ministra vnitra J. Malypetra, který dle

zákona č. 266 Sb. zák. a nař. ustanovil Úřední seznam názvů obcí a osad v Československu. Obec Radonín byla přejmenována na Radonín - a tak je to dodnes.

V té době měl Radonín 17 domů s 22 bytovými stranami, 88 obyvatel, z toho 43 mužů a 45 žen. 86 věřících bylo vyznání římsko-katolického a 2 vyzn. evangelického.

Za války zvonek zakopali

Dřevěná kaplička se zvoníčkou na návsi byla roku 1878 přestavěna ve zděnou, s klenbou a věžičkou.

V ní byl železný zvonek, ulitý snad v Polníčce nebo na Starém Ransku. Váží kolem 20 kg. Je uložen na klenutí kapličky dodnes, ale nezvoní se jím, protože nemá pěkný zvuk.

Tak o radonínských zvonech psal v červnu 1971 učitel František Mokrá. My dnes jeho poznatky pro zajímavost připomínáme.

Druhý zvonek ve věžičce je pěkný ulitý z dobré zvonoviny. Je na něm reliéf Krista na kříži, bez nápisů, pouze s reliéfními hvězdičkami. Váží asi 60 kg. Pochází z doby, kdy byla postavena nová zděná kaple.

Na zakoupení uspořádali Radonínští sbírku a vypravili se i k patronce žďárských kostelů, hraběnce Klotildě Clam-Gallasové. Hraběnka skutečně na zvonek dala určitý dar, ale výše není známa. Ani, kolik zvon skutečně stál a kdo jej vyrobil.

Za války byla roku 1942 nařízena rekvizice zvonů.

Na radonínské kapličce však byl pouze jeden zvonek. Železný a krásně vyleštěný... O zvon ze železa Němci zájem neměli. Tak Radonínští klinkali starým železným zvonem.

V květnu 1945 byli v Radoníně ubytováni ruští vojáci. Ve stodole č.p. 7R u Jana Vencálka zatloukali na mlátě dřevěný kůl, aby uvázali koně a naražili na něco tvrdého. Rychle kopal, jestli tu není zakopaný špiritus, sádlo nebo dokonce zlato. Když ale objevili zvon, prohlásili: „Eto cerekev, necháme to!“

Zvon ve stodole zakopal roku 1942 Jan Vencálek se svým bratrem tajně, že o tom ani nikdo z radonínských občanů nevěděl. Zvon byl namaštěn a obalen v plátně. Po uklidnění válečných poměrů Jan Vencálek zvon vykopával, očistil a s velkou slávou pověsil. Železný zvonek byl sňat a je uložen ve vížce.

Připravila Lenka Kopčáková, foto na str. 18 a 19 autorka

Žďárští nadaní studenti roku 2010

Na začátku nového školního roku se vracíme k červnové prestižní akci Talent Vysočiny 2010, pořádané žďárskou příspěvkovou organizací Active, středisko vol. času ve spolupráci s krajem Vysočina.

I když při 16. ročníku soutěže žádný ze žďárských nominovaných účastníků nezískal titul ani Cenu hejtmana Vysočiny, dovednosti studentů zdejších škol jsou obdivuhodné.

Dnes představujeme prvních šest nadaných studentů, a se zbytkem celkem 14členného žďárského výběru vás seznámíme v říjnových NŽR.

Kristiina Mäki, Biskupské gymnázium

Výborná atletka, běžkyňe středních tratí. Je mistryní ČR na 1500 m juniorek a žen do 22 let, stříbrná byla na MČR v přespolním běhu juniorek.

Eliška Svobodová, Gymnázium

Je vzornou studentkou a výbornou moderní gymnastkou. Posledních pět let její výkonnost výrazně roste. Loni zvítězila v MČR v moderní gymnastice dorostenek. To je největší úspěch oddílu moderní gymnastiky TJ Žďár za celou dobu jeho historie.

Karel Hron, Gymnázium

Nohejbalista, který několikrát získal medaile na MČR v jednotlivcích i dvojicích. Úspěchy sklízí a na mezinárodních turnajích. Na MS juniorů v nohejbalu 2008 vybojoval 2. místo v jednotlivcích. Letos je mistrem ČR dorostu v jednotlivcích.

Ondřej Bartoš, Gymnázium

Talent v matematice a fyzice. Zvítězil v krajském kole fyzikální olympiády. V matematických olympiádách byl na 2. místě v kategorii A a B. Účastnil se i soutěže v programování.

Anežka Bělohlávková, Gymnázium

Opakovaně se umísťuje na předních příčkách okresních a krajských kol biologických olympiád. Letos zvítězila v krajském kole a na celostátním byla 17. Za studijní výsledky s průměrem 1,0 letos získala cenu Nadace Evy Haňkové pro nejlepšího studenta Gymnázia.

Tomáš Prokop, ZŠ Palachova

Od mládí se zajímá o počítače a výpočetní techniku. Letos byl na 2. místě v krajském kole soutěže v programování. V soutěži Talent Vysočiny 2010 získal v technickém oboru jednorázové ocenění.

Více v říjnových NŽR.

-lko-